

чете“. Тогава Палаузовият сестреник му разправя, колкото знаел, „за килята на даскал Калинче, за буки-азъ-ба-то и за дългата пръчка на даскалът, отъ която той побѣгналъ и оставилъ килята...“

Малката капка прѣлива пълната чаша.

Тутакси на Априлова хрумва мисълта... за училище, обръща се къмъ Палаузова и му прѣдлага да жертвуватъ и двамата годишно по 2000 гроша, за да уредятъ въ Габрово едно училище, да го прѣустроятъ отъ църковно въ гражданско, по изискванията на взаимноучителната метода. Палаузовъ се съгласилъ. Той е билъ нераздѣленъ другарь и помощникъ на Априлова въ дѣлото по уредбата на училището отъ начало и до край. Обремененъ съ многочисленно сѣмейство, съ неособно завидно състояние, при все това Палаузовъ жертвувалъ до края на живота си (1853 год.) по 2,000 гроша годишно за габровското училище. Здравъ, тихъ, съ положителенъ характеръ, бодъръ, съ вѣдъръ умъ, Палаузовъ е билъ незамѣнимъ приятель и съвѣтникъ на младия, даровития и пламенния Априловъ. Името на Палаузова неразривно е свързано съ онова на Априлова по въпроса за уредбата на първото свѣтско училище въ България. Н. С. Палаузовъ се родилъ въ Габрово въ 1776 год. Една вечеръ младиятъ Палаузовъ, придруженъ отъ другари делии, убива единъ турчинъ въ Габрово и забѣгва прѣзъ Добруджа въ Бесарабия, Кишеневъ и най-послѣ въ Одеса, дѣто отъ 1812 г. служилъ на работа при единъ грѣкъ и съ неимовѣрна економия успѣлъ въ нѣколко години да се залови на самостоятелна работа.

За да се подеме работата по училището подобро и съ по-голѣми сили, Априловъ и Палаузовъ писали въ Букурещъ до тамошнитѣ търговци габровци: Йовчевъ, Килифаровъ, братя Мустакови и Бакалоглу, като имъ извѣстили за намѣрението си